

[Svend Auken]

forrest i tilsløringen og i selybedraget. Under gårdsdagens debat blev Danmark nærmest fremstillet som et økonomisk mirakel, et under. Det er vist et meget underligt under. Al den megen borgerlige selvros om økonomisk succes klinger hult. Lad os se på et par kendsgerninger.

I perioden fra 1980 til 1982 led hele den vestlige økonomi et alvorligt tilbageslag. OECDs arbejdsløshed voksede i disse år fra 19 millioner til 34 millioner. Væksten var negativ; det vil sige, at produktionen faldt og dermed efterspørgslen i de lande, Danmark skal samhandle med. Samtidig steg renten, og i de fleste lande kom der betydelige underskud på de offentlige budgetter.

Denne negative spiral ramte naturligvis også Danmark med stigende arbejdsløshed, stigende rente, stigende underskud og svigtende afsætning, naturligvis – det var uundgåeligt i et lille, åbent samfund. Og det ramte naturligvis også det parti, der havde regeringsansvaret, i dette tilfælde socialdemokratiet, selv om alle ved, at det var en mindretalsregering, og at alle beslutninger blev truffet sammen med et eller flere af de borgerlige partier, der i dag bærer den borgerlige regering. Den nedgangsperiode er naturligvis et fælles ansvar, men kun socialdemokratiet vedstår sin del af ansvaret.

Til trods for vanskelighederne lykkedes det imidlertid at opnå fire afgørende strukturelle forbedringer. For det første en forbedring af konkurrenceevnen med 16–18 pct., for det andet en hård, men nødvendig realtilpasning af hele befolkningens levestandard, for det tredje en opbremsning af væksten på de traditionelle udgiftsområder uden meningsløse nedskæringer og med et stadig bedre samarbejde mellem den offentlige og den private sektor og for det fjerde en begyndende drejning af social- og arbejdsløshedspolitikken væk fra passiv understøttelse over til aktivt arbejde, ungdomsgaranti, jobskabelse, jobtilbud, produktive beskæftigelsesplaner og øget fritid.

I de sidste to år er billedet vendt. Alle de ydre vilkår for dansk økonomi er blevet forbedret, væksten i udlandet er ikke længere negativ, den er i år f.eks. 4½ pct. i hele OECD-området, renten er faldet, de relative energi- og råvarepriser er også faldet, og det store amerikanske handelsunderskud hjælper godt til. Danmark har fået chancen i kraft af

gunstige ydre konjunkturer og den forbedring af konkurrenceevnen, der skete under den tidligere regering.

Hvordan har vi så udnyttet vores chance? Ja, for det første er arbejdsløsheden stadig 20.000–25.000 over det niveau, der var gældende i sommeren 1982, da regeringen kom til. For det andet er Danmarks underskud over for udlandet vokset i 1984 fra 10–11 mia kr. til godt 18 mia kr., uden at regeringen har rørt en finger bortset fra naturligvis at skære yderligere ned på de svages levestandard, til trods for at det er de vejbjærgedes forbrug, der er skudt i vejret. For et år siden lovede man os et underskud på 8 mia kr. i år. Det var dengang der var valg. Nu bliver det 125 pct. højere, end man sagde for et år siden. For det tredje er rentespændet imellem os og udlandet ikke blevet mindre, navnlig ikke når man ser på realrenten. Endelig for det fjerde er eksport og investeringer nok steget pænt i de første 9 måneder i år, men nu løjer de desværre af, og alle prognoser venter høj ledighed i resten af dette årti, hvis regeringens politik føres videre.

Alle disse problemer – og de er alvorlige – er naturligvis ikke alene en forkert økonomisk politik skyld i, men de burde mane til eftertanke, inden det borgerlige flertal kvæles i selvros. I år og måske til næste år har vi vinden i ryggen, og endda er det borgerlige Danmark ikke noget kønt syn. Men hvordan bliver vilkårene, hvis vinden skulle vende og igen gå dansk økonomi imod, når regeringen fortsætter med at grave grøfter og rive de sociale sikkerhedsnet itu?

Når socialdemokratiet vender sig kategorisk imod den borgerlige politik, skyldes det metoden, byrdefordelingen og perspektivet. Regeringens metode går ud på, at man i ubeklippet arrogance undlader at forhandle med berørte grupper og mennesker, inden man griber ind – med den virkning, at resultaterne bliver skæve og dårligt gennemarbejdede. Jeg nægter at tro, at finanslovsforliget mellem regeringen og de radikale var blevet helt så slet et forlig, hvis man havde brugt et mindstemål af demokratiske metoder i dets forberedelse. Hvis man i stedet for mørklagte forhandlinger mellem konservative ministre, radikale politikere og ideologiske embedsmænd havde slået døren op for åbne forhandlinger mellem de kommunale organisationer, de faglige organisationer og sagkyndi-